

Exam. Code: 0004
Sub. Code: 0334

1057
B.A./B.Sc.(General)-4th Semester
Political Science
Paper: Indian Politics
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 90

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting one question from each Unit.

- *_*_* -

- I. Do any nine of the following in about 10-15 words each: -
- (a) Give names of four National Political Parties.
 - (b) What is the social base of CPI?
 - (c) Give two differences between political parties and pressure groups.
 - (d) Who is the President of BSP? What is its electoral symbol?
 - (e) Name the Chief Election Commission.
 - (f) Give names of two student pressure groups.
 - (g) What is Regionalism?
 - (h) Mention four defects of Indian electoral system.
 - (i) How has religion influenced politics in India?
 - (j) What is Hung Parliament?
 - (k) What does NDA stand for?
 - (l) Mention four emerging trends in Indian politics.
 - (m) Why is India opposed to military alliances?
 - (n) Why did India adopt NAM?
 - (o) What were benefits of policy of NAM for India? (9×2)

UNIT - I

- II. Evaluate the changing nature of the party system of India. (18)
- III. Discuss the ideology and policy and programmes of BJP. (18)

UNIT - II

- IV. Discuss the nature and functions of pressure groups in India. (18)
- V. What is voting behaviour? Discuss the factors that influence it. (18)

UNIT - III

- VI. What has been effect of caste on Indian Politics? (18)
- VII. Discuss causes and consequences of regionalism in India. (18)

UNIT - IV

- VIII. Discuss the basic principles of India's foreign policy. (18)
- IX. Is Non-align movement relevant today? Give reasons. (18)

- *_*_* -

(Hindi/Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ: ਕੁਲ ਪੁੱਛ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰत्यੇਕ ਧਾਨ ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ ੧ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

-*-*-

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੧: ਸਿਮਲਿਕਿਟ ਮੇਂ ਸੇ ਪ੍ਰਤਿਕ ਕਾ ਊਤਰ ੧੦-੧੫ ਯਾਦੀ ਮੇਂ ਲਿਖੋ।

੧. ਚਾਰ ਯਾਦੀਯ ਯਤਨੀਕਿ ਦਲੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਬਾਨਾਓ।
੨. ਸੀ.ਪੀ.ਐੱਫ਼ ਕਾ ਸਾਮਾਜਿਕ ਆਧਾਰ ਕਥਾ ਹੈ?
੩. ਯਤਨੀਕਿ ਦਲ ਔਰ ਦਬਾਵ ਸਮੂਹ ਮੇਂ ਦੋ ਅੰਤਰ ਬਾਨਾਓ।
੪. ਕ.ਸ.ਧਾ. ਕੇ ਅਧਾਯ ਕੌਨ ਹੈ? ਉਸਕਾ ਯੁਗਾਵ ਬਿਨ੍ਹ ਕਥਾ ਹੈ?
੫. ਮੁੱਢਲਾ ਯੁਗਾਵ ਆਧੁਨਕ ਕਾ ਨਾਮ ਬਾਨਾਓ।
੬. ਦੋ ਵਿਸ਼ਾਯੀ ਦਬਾਵ ਸਮੂਹੋਂ ਕੇ ਨਾਮ ਬਾਨਾਓ।
੭. ਖੇਤਰਵਾਦ ਕਾ ਕਥਾ ਅਰਥ ਹੈ?
੮. ਧਾਰੀਯ ਯੁਗਾਵ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਕੇ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ ਬਾਨਾਓ।
੯. ਧਾਰਤ ਮੇਂ ਭਰਮ ਯਤਨੀਕਿ ਕੌ ਕੌਸੇ ਪ੍ਰਯਾਤਿਤ ਕਰਤਾ ਹੈ?
੧੦. ਲਟਕਰੀ ਸੰਸਦ ਸੇ ਕਥਾ ਅਧਿਧਾਯ ਹੈ?
੧੧. ਏਨ.ਡੀ.ਏ. ਸੰਭੋਧ ਕਾ ਵਿਸ਼ਵ ਅਰਥ ਕਥਾ ਹੈ?
੧੨. ਧਾਰੀਯ ਯਤਨੀਕਿ ਕੌ ਕੌਫ਼ ਚਾਰ ਊਤਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀਯੋਂ ਕਾ ਵਰਨਿ ਕਰੋ।
੧੩. ਧਾਰਤ ਸੈਨਿਕ ਯਤਨਯੋਂ ਕੇ ਕਿਰਦ ਕਥੋਂ ਹੈ?
੧੪. ਧਾਰਤ ਮੇਂ ਯੁਟਿਰਯੋਧਤਾ ਕੌ ਸੀਨਿ ਕਥੋਂ ਅਧਯਾਏ?
੧੫. ਧਾਰਤ ਕੇ ਲਿਧ ਪ੍ਰਦਿਨਿਯੋਧਤਾ ਕੇ ਕਥਾ ਲਧ ਹੈ?

ਧਾਨ-੧

(9×2)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੨: ਧਾਰਤ ਮੇਂ ਦਲ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਕੇ ਬਦਲੇ ਸਵਰੂਪ ਕਾ ਮੁਲਯਾਂਕਨ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੩: ਧਾ.ਤ.ਧਾ. ਕੀ ਵਿਭਾਗਵਾਦ, ਸੀਨਿਯੋਂ ਔਰ ਕਾਰਕਰਮ ਬਾਨਾਓ।

ਧਾਨ-੨

(18)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੪: ਧਾਰਤ ਮੇਂ ਦਬਾਵ ਸਮੂਹੋਂ ਕੌ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਯੋਂ ਔਰ ਕਾਰਯ ਕਾ ਵਰਨਿ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੫: ਧਾਰਤਨ ਬਾਵਧਾਰ ਕਾ ਕਥਾ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸੇ ਪ੍ਰਯਾਤਿਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੋਂ ਕਾ ਵਰਨਿ ਕਰੋ।

ਧਾਨ-੩

(18)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੬: ਧਾਰੀਯ ਯਤਨੀਕਿ ਪਰ ਜਾਤਿ ਕਾ ਕਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੭: ਧਾਰਤ ਮੇਂ ਖੇਤਰਵਾਦ ਕੇ ਕਾਨਧ ਔਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਨਾਓ।

ਧਾਨ-੪

(18)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੮: ਧਾਰੀਯ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੀਨਿ ਕੇ ਮੂਲ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤੋਂ ਕਾ ਵਰਨਿ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੯: ਕਥਾ ਪ੍ਰਦਿਨਿਯੋਧ ਆਰੋਲਨ ਆਵ ਕੇ ਸੁਦਰਮ ਮੇਂ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ? ਕਥੋਂ?

-*-*-

(18)

ਨੋਟ: ਕੋਈ 5 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

I. ਕੋਈ ਵੀ 9 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 10-15 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ।

- a) 4 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਸੋ।
- b) CPI ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ।
- c) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਅਤੇ ਦਬਾਵ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚ 2 ਅੰਤਰ ਦਸੋ।
- d) BSP ਦੇ ਅਧਿਅਕਸ਼ ਕੌਣ ਹਨ? ਇਸਦਾ ਚੋਣ ਬਿਨ ਕੀ ਹੈ?
- e) ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਆਧੁਨਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦਸੋ।
- f) 2 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਬਾਵ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਸੋ।
- g) ਖੇਤਰਵਾਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- h) ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ 4 ਦੇਸ਼ ਦਸੋ।
- i) ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹਲਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- j) ਲਟਕਰੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- k) NDA ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰੋ।
- l) ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਆਂ 4 ਉਭਰਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵ੍ਰਤੀਆਂ ਦਸੋ।
- m) ਭਾਰਤ ਸੈਨਿਕ ਗਠਬੰਧਨ ਦੇ ਕਿਉਂ ਵਿਰੁਧ ਹੈ?
- n) ਭਾਰਤ ਨੇ ਗੁਟਨਿਰਯੋਧਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਿਉਂ ਆਪਣੀ?
- o) ਭਾਰਤ ਲਈ ਗੁਟਨਿਰਯੋਧਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਸਨ?

9×2

UNIT-I

II. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਵਰੂਪ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਨ ਕਰੋ।

III. ਭਾ.ਜ.ਪ. ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਰਮ ਬਾਰੇ ਦਸੋ।

18

UNIT-II

IV. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਬਾਵ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਦਸੋ।

V. ਮਤਦਾਨ ਵਿਹਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਇਸਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?

18

UNIT-III

VI. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਾਤੀ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

VII. ਖੇਤਰਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿਖੋ।

18

UNIT-IV

VIII. ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦਸੋ।

IX. ਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਗੁਟਨਿਰਯੋਧਤਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ? ਕਿਉਂ?

18

X-X-X